

دست‌اندا‎زهای ترانزیتی

یادداشت اختصاصی



نخجوانی‌ها نسبت به عملکرد گمرک ایران در فرآیند انتقال سهمیه سوخت خود از طریق گذر ترانزیت از ایران اعتراض دارند و همین اعتراض موجب شده تا اخیراً مذاکراتی بین نخجوان و ترکیه برنامہ‌ریزی در خصوص ساخت و ایجاد مسیری برای جایگزینی ایران انجام شود.

باید تأکید کنم اطلاع از این موضوع تا اندازہ‌ای اهمیت دارد که لازم است در جلسه آینده کمیسیون حمل‌ونقل و لجستیک ایران مورد بررسی قرار گیرد.

از طرفی، موضوع مهمی که در این رابطه باید مورد توجه قرار گیرد، آن است که تمامی کشورها به دنبال آن هستند تا کوتاه‌ترین و ارزان‌ترین مسیرها را برای صادرات و واردات کالاہای خود انتخاب کنند،البته وجود قوانین و مقررات گمرکی ساده در این مرزها نیز از جمله موضوعات مورد اهمیت است که به عنوان مزیت این مسیرها به حساب آمده و در انتخاب این مسیر مطمئناً مؤثر خواهد بود.

درست است که کشور ما از موقعیت جغرافیایی بسیار مناسبی در منطقه برخوردار است و بیشتر کشورہای منطقه تمایل دارند تا واردات و صادرات کالاہای نفتی و غیرنفتی خود را از طریق مرزهای ایران انجام دهند؛ اما وجود قوانین فراوان و متعدد در بخش گمرک کشور ما موجب شده است به‌جای آنکه شرایط ترانزیت و تردد از مرزهایمان را تسهیل ببخشیم، شرایط را برای کشورهایی که می‌خواهند از مسیر کشور ما برای ترانزیت کالاہای خود استفاده کنند، سخت‌تر کنیم. ورود نہادہای مختلف به امور مربوط به گمرک مرزها و سخت‌تر کردن شرایط ورود و ترخیص کالا در گمرک مرزها نیز از جمله عواملی است که موجب شده تا برخی از کشورهایی که از مسیر ایران برای انتقال کالاہای خود به کشورهای دیگر استفاده می‌کردند، به دنبال مسیرهایی باشند که از نظر میزان هزینه در یافتی ارزان‌تر و ہم قوانین

گمرکی آنها کمتر دست و پاگیر باشد. موضوع روان‌سازی فرآیند ترانزیت کالا از این و تسهیل شرایط عبور و تردد کالاہای مختلف از مرزهای ایران موضوع بسیار مهمی است که مسئولان امر باید برطرف کردن مشکلات موجود در این بخش را در صدر امور اجرایی خود قرار دهند؛ اما گویا مدیران و مسئولان دولتی با سرگرم کردن خود به انجام امور دیگر رسیدگی به مسائل گمرکی مرزها و موضوعات مربوط به تردد کالاہای سوختی و مصرفی از مرزهای کشور را فراموش کرده‌اند.

همانطور که پیش‌تر نیز اشاره شد، درست است که ایران از موقعیت بسیار مناسبی در منطقه برای ترانزیت کالا برخوردار است؛ اما این موضوع به تنهایی نمی‌توانند موقعیت ایران را در بین کشورهای منطقه حفظ کند، زیرا سایر کشورهای منطقه به خصوص کشورهای همسایه ایران مانند

پس از مسدود شدن مرز ارمنستان با نخجوان تحت تأثیر منازعات ایجاد شده بین کشور آذربایجان و ارمنستان، تنها مسیر ترانزیتی که برای جمهوری خودمختار نخجوان باقی‌ماند، ایران بود.

از آنجایی که نخجوان بخش برونگان کشور آذربایجان است و مرز مشترکی با این کشور ندارد، سال‌هاست که سهمیه سوخت خود را از طریق مرز خود با ایران تأمین می‌کند؛ به‌طوری‌که بخشی از کالاہای سوختی ورودی مانند گازوئیل، مازوت، گاز LPG و بنزین با ترانزیت از ایران به کشورهای افغانستان، اقلیم کردستان، عراق و سایر کشورهای خلیج فارس فروخته می‌شود.

مذاکره برای ایجاد مسیر جایگزین ایران
علی‌رغم اینکه سال‌هاست ترانزیت مواد سوختی نخجوان از طریق مسیر ایران به کشورهای نامبرده انجام می‌شود؛ اما تاجران و بازرگانان نخجوانی همواره نسبت به مشکلات گمرکی ایران اعتراض داشته‌اند. خوشبختانه دامنه این اعتراضات تا امروز هیچ‌گاه موجب نشدند انتقال این کالاہای سوختی از مسیر ایران متوقف شود؛ اما اخیراً اخباری از سوی برخی تاجران و بازرگانان ایرانی که مواد سوختی را از مرزهای شمال‌غرب کشور (مرز با نخجوان) را به کشورهایمانند امارات و عراق منتقل می‌کنند، منتشر شده که گویا نخجوانی‌ها با همکاری ترکیه به دنبال ایجاد مسیر برای جایگزینی ایران هستند.

تاجران ایرانی اعلام می‌کنند بارها نخجوانی‌ها نسبت به مشکلات گمرکی و دست‌وپاگیر بودن این قوانین به مقامات ایرانی شکایت کرده‌اند که البته هیچ‌گاه آن‌طور که باید و شاید مورد توجه و بررسی قرار نگرفته تا روند تردد کالاہای سوختی نخجوان از مرزهای ایران تسهیل شود. همین امر نیز موجب شده تا نخجوانی‌ها عا طای بهبود شرایط گمرکی در مرزهای ایران را به لقای ش بخشیده و به دنبال آن باشند تا مسیر دیگری برای انتقال کالاها و مواد سوختی خود پیدا کنند.
تاجران ایرانی که با نخجوانی‌ها همکاری دارند، اعلام می‌کنند مدیران نفتی نخجوان در حال مذاکره برای دریافت زمین در شهر گارس ترکیه برای ساخت مخازن ذخیره‌سازی مواد نفتی هستند تا بتوانند مواد سوختی خود را از باکو و با استفاده از ریل پس از عبور از گرجستان به شهر گارس در ترکیه برسانند. این بازرگانان می‌گویند در صورت اجرایی شدن این طرح و راه اندازی مسیر جدید، مواد سوختی مورد نیاز نخجوان از طریق تانکر با فاصله حداکثر دوساعت وارد این جمهوری خودمختار شده و مازاد نیاز نیز از طریق تِجارتِ ترکیه‌ای فروخته خواهد شد و در نهایت تِجارتِ ایرانی‌ها هستند که همچون سایر بازارهای منطقه این بازار را هم از دست خواهند داد.

دارایی محوری در برابر دانش محوری

● **علی محسنی**

روزنامه‌نگار

پیشروی سریع ارزش سهام شرکت‌های دانش‌محور اینترنتی در بازار آمریکا به رکوردشکنی‌های جالبی در بازار وال استریت منجر شده است. ارزش شاخص داتکوچن از مرز ۲۲ هزار واحد فراتر رفته و رقابت‌های سنگین در عرضه محصولات جدید ارتباطات، صاحبان شرکت‌های بزرگ این عرصه را به ثروتمندترین

ایپل	۸۷۲	صنایع پتروشیمی خلیج فارس	۵٫۷۸
الفابت (گوگل)	۷۱۶	فولاد مبارکه اصفهان	۴٫۳۱
مایکروسافت	۶۴۱	ارتباطات بسیار ایران	۴۰٫۷
آمازون	۵۳۱	مخابرات ایران	۳٫۲۴
فیسبوک	۵۲۳	پتروشیمی مارون	۳۰٫۱۶
گروه علی بابا	۴۷۰	ملی صنایع مس ایران	۲۰٫۹۱
برکشایر هاتوی	۴۶۲	نفت و گاز و پتروشیمی تأمین	۲٫۵۴
جانسون‌اند جانسون	۳۷۴	گسترش نفت و گاز پارسیان	۲۰٫۲۰
جی بی مورگان	۳۵۶	پالایش نفت بندرعباس	۲۰٫۱۲
اکسون موبیل	۳۵۳	سرمایه‌گذاری غدیر	۲۰٫۷

کردند تا اجازه دهند مواد نفتی به‌صورت موردی به افغانستان منتقل شود؛ اما واحد ترانزیت مستقر در مرز ایران و نخجوان به آنها پاسخ درستی نداده و اعلام می‌کنند این مشکل شمامت که نمی‌توانید مواد نفتی خود را به بخش‌های دیگر صادر کنید. البته مقامات نفتی نخجوان اعلام می‌کنند، لحن واحد ترانزیت ایران در مرز نخجوان بسیار شدید و تند بوده، به‌طوری‌که این موضوع خود در نهایت تبدیل به پنهان‌ودلیلی می‌شود که نخجوانی‌ها به دنبال یافتن مسیر جایگزین ایران باشند و همان زمان با ترک‌ها برای این منظور وارد مذاکره شده‌اند.

این تاجر ایرانی‌ای ادامه می‌دهد: «هنگامی که از نخجوانی‌ها علت نیازشان به نیروی فنی را پرسیدیم در جواب گفتند، مذاکراتی با کشور ترکیه انجام شده تا مخازن سوختی در شهر گارس ترکیه ساخته شده و مواد سوختی از باکو با واگن به شهر گارس که ۲ ساعت با نخجوان فاصله‌دار، منتقل شود و از طریق ترکیه کار صادرات این مواد صورت گیرد.»

رضوانی در خصوص جزئیات انجام چنین مذاکراتی با ترکیه توسط نخجوانی‌ها توضیح می‌دهد که «عمده‌ترین علت این امر مشکلات گمرکی در مرزهای ایران و نخجوان است که بارها نخجوانی‌ها نسبت به وجود آنها شکایت و اعتراض کرده بودند.

به‌عنوان مثال هنگامی که تحت‌تأثیر اتفاقات سیاسی مرزهای اقلیم کردستان بسته شد، مقامات نفتی نخجوان از مقامات ترانزیت ایران در مرز درخواست

رضوانی تأکید می‌کند: از آنجایی که قوانین و مقررات گمرکی ایران در خصوص ترانزیت مواد سوختی بسیار سخت و محکم است، به‌همین دلیل موجب می‌شود تا کشورها نمایاشان را به‌مرور برای استفاده از مرزهای ایران برای ترانزیت کالاہای نفتی خود از دست بدهند.

قوانین سخت گمرکی برای فرآورده‌های نفتی
سیدعلی حسینی، نماینده گمرک در کمیسیون حمل و نقل اتاق بازرگانی ایران نیز در گفت‌وگو با «جامعه‌فردا» می‌گوید: نخجوان به دلیل آنکه مرزهای ارمنستان با آذربایجان تحت‌تأثیر اختلافات بین دو کشور بسته شده، مجبور است تا از مرزهای ایران برای ترانزیت کالاها و فرآورده‌های نفتی ایران استفاده کند.

حسینی تصریح می‌کنند: از سویی نباید فراموش کرد قوانین مربوط به ترانزیت مواد سوختی در کشور ما قوانین بسیار سخت و محدود کننده است که البته

ایجاد این محدودیت‌ها توسط قوانین طبیعی بوده و به ذات این مواد باز می‌گردد. نماینده گمرک در کمیسیون حمل و نقل و لجستیک اتاق ایران ادامه می‌دهد: از آنجایی که نیازدهای مانند ستاد مبارزه با قاچاق کالا و سوخت، گمرک و سازمان‌های دیگر حساسیت بسیار زیادی روی مسائل مربوط به مواد سوختی دارند،

ترکیه به دنبال آن هستند تا با ایجاد قوانین گمرکی ساده‌تر ترانزیت کالا از مرز کشورهایشان را ساده و روان کنند و همین اقدام موجب می‌شود تا موقعیت ایران مورد تهدید قرار بگیرد.

در واقع تحولات چند سال اخیر نشان داده که تمامی کشورهای منطقه به دنبال منافع خود هستند؛ کشور ترکیه نیز به‌عنوان یکی از کشورهایی که در چند سال اخیر به دنبال جذب بازارهای ترانزیتی بوده است، اقدامات مختلفی را برای جذب کالاہای سوختی و مصرفی برای عبور از مرزهای خود و رسیدن به مقاصد مختلف این کالاها انجام داده است؛ به‌طوری‌که مدیران ترک از هیچ اقدامی برای رقابت با ترانزیت در مرزهای ایران فروگذار نکرده‌اند و به همین دلیل، بار دیگر تأکید می‌کنم لازم است تا مدیران دولتی کشورهای منطقه حفظ کنند، زیرا سایر کشورهای منطقه به خصوص کشورهای همسایه ایران مانند

به‌همین دلیل گمرک نیز تلاش کرده تا با وضع قوانین محکمی نظارت بیشتری بر ترانزیت واردات و صادرات این نوع فرآورده‌ها داشته باشد. سیدعلی حسینی می‌گوید: همچنین لازم است ملزوماتی برای انتقال و تردد این نوع کالاها از مرزهای کشور رعایت شود تا بر اساس آن به‌طور دقیق میزان مواد سوختی ورودی و میزان همان مواد هنگام خروج از کشور به دست‌یابید تا در صورت وقوع تخلف و کاسته شدن از میزان این مواد در هنگام خروج از کشور، خطایبان جریمه شوند.

حسینی تأکید می‌کند: «در واقع لازم است تا صاحبان کالاها سوختی در هنگام ورود این کالاها از مجاری ترانزیتی به کشور تضمینی را به گمرک ارائه دهند تا در صورتی که این میزان این فرآورده‌ها در هنگام خروج از کشور دچار تغییر شد گمرک بتواند از این تضمین استفاده کند.»

اغلب تاجر و بازرگان معتقدند قوانین گمرکی در تمامی مرزهای ترانزیتی ایران و نه فقط مرزهای ایران و نخجوان قوانین سخت و حتی گاهی دست‌وپاگیر و نامناسب و همین موجب می‌شود تا صاحبان کالا و مدیران شرکت‌های حمل و نقل با مشکلات فراوانی روبرو شوند. شاید دیگر وقت آن رسیده تا مدیران و مسئولان سازمان گمرک فکری بکنند که سازمان‌های دیگر حساسیت بسیار کم شدن سهم ایران از ترانزیت منطقه نباشیم.

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای

تالار شیشه‌ای



سه شنبه ۱۶ آبان ۱۳۹۶

اقتصاد فردا

مچ‌فردا

۱۰ | ۷ | ۱۰

خبر

سه برنامه جدید دولت برای کمک به خریداران مسکن

ایسنا: مشاور وزیر راه و شهرسازی گفت: وزارتخانه به منظور کمک به متقاضیان مسکن، سه پیشنهاد را در قالب کاهش نرخ سود، افزایش مدت تسهیلات مسکن، انتشار اوراق توسط صندوق توسعه ملی در بازارهای جهانی و خرید اوراق MBS بانک مسکن توسط سایر بانک‌ها ارائه کرده است. حسین عبده تبریزی ی‌سادآوری کرد: به‌منظور کمک به متقاضیان مسکن، پیشنهاداتی از طرف وزارتخانه به بانک مرکزی ارائه شده و بانک مسکن نیز نامه نوشته تا اصلاحاتی در سه زمینه انجام دهد. یکی از این اصلاحات، افزایش مدت بازپرداخت تسهیلات صندوق پس‌انداز مسکن یکم از ۱۲ به ۱۵ سال، کاهش نرخ سود از ۹/۵ به ۷ درصد و کاهش مدت سپرده‌گذاری از ۶ به ۴ ماه است.

او افزود: مسیر دوم که بنده پیشنهاد دادم این است که بانک مسکن از ترانامه خود به استکانی تسهیلات اعطایی حدود ۵ میلیارد دلار به قیمت نرخ امروز اوراق منتشر کند، این اوراق را صندوق توسعه ملی بخرد و در دنیا به فروش برساند. در این‌جا مسئله پوشش ارزش مطرح می‌شود که بانک مرکزی باید این پوشش را انجام دهد؛ یعنی امروز ارزش صندوق می‌گیرد و به قیمت روز رِیال می‌دهد و در سررسید هم اگر قیمت روز ارز اصل و سود اوراق بیشتر شد، تفاوت نرخ را بانسک مرکزی با هدف کمک به بخش مسکن و کمک به اقشار ضعیف و متوسط پوشش می‌دهد.

عبده تبریزی، پیشه‌نهاد سوم که توسط دکتر اخوندی، وزیر راه و شهرسازی و دکتر بت‌شکن مطرح شده، خرید اوراق MBS بانک مسکن توسط سایر بانک‌های داخلی دانست و گفت: موضوع سوم خرید اوراق MBS بانک مسکن توسط بانک‌های داخلی از محل سپرده ذخیره قانونی است که هم‌اکنون نرخ آن صفر است. بدین ترتیب پیشنهاد می‌شود بانک‌ها اوراق MBS بانک مسکن را با سود ۲ درصد بخرند و هدف بانک مرکزی از این اقدام کمک به مردم برای تأمین مسکن حداقلی و برداخت وام‌های خرد مقیاس است. بانک مرکزی نباید نگران باشد که امتیاز بزرگی می‌دهد که باعث تورم خواهد شد، بلکه باید با این دید نگاه کند که دارد به متقاضیان واقعی بخش مسکن کمک می‌کند. البته بانک مرکزی ممکن است نگران مسائل تورمی آن باشد که راهکار اول این است که حجم را کنترل کند. اگر نرخ ارز پوشش داده شود، فاینانس خارجی هم به این مسئله کمک خواهد کرد.

مشاور مالی وزیر راه و شهرسازی هم چنین به استقبال بالا از صندوق پس‌انداز مسکن یکم طی ماه‌های اخیر اشاره و تصریح کرد: افزایش استقبال نگرانی‌هایی را مبنی بر خودکفایی صندوق ایجاد کرده و این سؤال طرح شده که اگر استقبال باز هم بیشتر شود، آیا صندوق می‌تواند با اتکا به منابع خود به متقاضیان وام بدهد یا خیر.

از این‌رو، مدیر بانک مسکن به دنبال ترمیم منابع صندوق است. در این راستا، وزیر راه و شهرسازی چند پیشنهاد به آقای سیف داده‌اند. یکی اینکه دوره استمهال خط اعتباری مسکن از ۱۰ به ۲۰ سال افزایش یابد.

او ادامه داد: پیشنهاد دوم این که صندوق توسعه ملی در جهت تقویت این صندوق، مقداری در آن سرمایه‌گذاری کند. به‌اعتقاد من، صندوق توسعه ملی می‌تواند وام‌های بانک مسکن را به دنیا بفروشد، مشروط بر آن که مسئله پوشش نرخ ارز را حل کنیم. اگر اوراق بهادار به پشتوانه رهنی بانک مسکن منتشر شود، صندوق توسعه ملی می‌تواند این اوراق را در دنیا بفروشد. فقط مسئله این است که موضوع ریال و دلار را درست حل کنیم.

عبده تبریزی تأکید کرد: ممکن است زمانی که صندوق توسعه ملی می‌خواهد دلار را پس بگیرد، نرخ دلار جهش کرده باشد، لذا بانک مرکزی چون می‌خواهد به مسکن کمک کند، باید به همان نرخ‌ی که دلار در دریافت کرده، به همان نرخ هم خریداری اوراق ارزی بازپرداخت کند. این امکان وجود دارد و با توجه به این که فرآیند تدریجی و طولانی مدت است، به تورم فشار وارد نمی‌شود.

● عکس: وب‌سایت دبیر آذربایجان